

ЕКОЛОГІЧНЕ МАРКУВАННЯ: УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

В. А. Козловцева, здобувач

Одеський державний екологічний університет, м. Одеса

Збереження свого здоров'я та здоров'я нащадків - одна з пріоритетних задач, що стоять перед кожною людиною. Здоров'я нації - це, перш за все, здоровий спосіб життя, безпека життєдіяльності, фізичне і моральне самовдосконалення. Поняття безпеки життєдіяльності як складової здоров'я людини трактується досить широко, і включає в себе, в тому числі безпеку тієї продукції, яку ми вживаємо в повсякденному житті. На жаль, дуже часто нешкідливі на перший погляд товари в яскравій упаковці містять в собі загрозу нашому здоров'ю. Причому ця загроза може не стосуватися безпосередньо якості вже готової продукції – висока якість кінцевого продукту може досягатися шляхом нанесення серйозної шкоди навколишньому середовищу і здоров'ю людей в процесі його виробництва.

Актуальність теми обумовлена необхідністю виділення серед групи однорідної продукції тієї продукції, яка на всіх стадіях життєвого циклу має менший вплив на навколишнє середовище, з присвоєнням їй відповідного знака.

Ціль роботи: розглянути поняття та перспективи розвитку екологічного маркування в Україні скрізь призму міжнародного досвіду. Сутність такої тези в першу чергу полягає в формуванні наукового бачення щодо розробки та впровадження у вітчизняну практику спеціального позначення для засвідчення високих екологічних якостей певного продукту чи пов'язаних з ним процесів і методів виробництва.

Дослідження: під екологічним маркуванням слід розуміти один із видів екологічної декларації, яка характеризує вплив продукції або послуги на навколишнє середовище на всіх стадіях життєвого циклу. Маркування може мати форму знака, символу або малюнка, відповідно до нормативних вимог, графічного зображення на виробі або тарі, бути подане у вигляді текстового документа, технічного бюлетеня, рекламного оголошення тощо. Наявність на продукції (упаковці, етикетці) знаку екологічного маркування має на меті доведення до споживача надійної, точної та достовірної інформації про екологічні аспекти продукції (товарів чи послуг), екологічні переваги цієї продукції серед певної визначеної групи продуктів, її менший негативний вплив на довкілля.

Слід зазначити, що на стику між споживачем і виробником на ринку екологічно сприятливих продуктів особливе значення відіграє торгівля. В даний час торгівлі підприємства в усьому світі значно розширили асортимент екологічно прийнятних товарів, чому багато в чому сприяє екологічне маркування продуктів.

Термін «екологічне маркування» застосовується в міжнародних стандартах, у тому числі — адаптованих в Україні. Це міжнародні стандарти: ДСТУ ISO 14020 «Екологічні маркування та декларації. Основні принципи»; ДСТУ ISO 14021 «Екологічні маркування та декларації. Самодекларовані екологічні заяви (екологічне маркування типу II)»; ДСТУ ISO 14024 «Екологічні маркування та декларації. Екологічне маркування типу I. Принципи та методи». Визначено також принципи та методи, що застосовуються для розробки програм екологічного маркування незалежною третьою стороною, вибір категорій продукції, що підлягає маркуванню, екологічних критеріїв оцінки її функціональних або якісних аспектів. Відповідно до вимог цього міжнародного стандарту в Україні встановлено національний знак «Екологічно чисто та безпечно» (зарєєстровано Міністерством юстиції України, свідоцтво № 444 від 18 лютого 2002 р.). Український знак екологічного маркування „Екологічно чисто та безпечно” включений до міжнародного реєстру Глобальної мережі екологічного маркування та визнано 35 країнами світу, в т.ч. ЄС, що в умовах найближчого вступу України до Світової організації торгівлі є важливим фактором підвищення конкурентоздатності продукції українських виробників на світовому ринку та основним критерієм вибору з боку споживача.

Таким чином знак екологічного маркування в Україні повинно надати нашим споживачам можливість вибрати більш екологічно пріоритетну продукцію, що, своєю чергою, є додатковим механізмом підтримки виробників, які поліпшують екологічні аспекти своєї діяльності та випускають продукцію з мінімальним впливом на навколишнє природне середовище та здоров'я людини. Виробник у результаті отримує додаткові фінансові надходження, що зміцнюють його позиції на ринку. Така співпраця споживачів та виробників має забезпечити екологічний, економічний та інноваційний розвиток країни, як один з елементів сталого розвитку.

Висновок: В сучасних умовах, коли українські споживачі почали частіше приділяти увагу власному здоров'ю та турботі про навколишнє середовище, продукція, що пройшла екологічну сертифікацію і має право на використання екологічного маркування, стає все більш затребуваною на ринку. Екологічне маркування продукції також дозволяє істотно підняти імідж і репутацію виробника чи постачальника продукції за рахунок позиціонування себе на ринку, як про компанію, що піклується про навколишнє середовище і пропонує споживачам тільки якісні екологічно безпечні товари.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Екологічний менеджмент і аудит : навчальний посібник / Сергій Літвак, Сергій Рижков, Вадим Скороходов та ін. ; М-во освіти і науки України, Південнослов'янський ін-т Київського славистичного ун-ту. - К. : Професіонал, 2005. – 104 с.
2. Екологічний менеджмент: навчальний посібник / В. Ф. Семенов, О. Л. Михайлюк, Т. П. Галушкіна, Г. В. Крусір та ін.; За ред. В. Ф. Семенова, О. Л. Михайлюк ; М-во освіти і науки України, ОДЕУ. - К. : Центр навчальної літератури, 2004. - 407 с.
3. Кашенко О.Л. Фінанси природокористування. – Суми, 2000. – 317 с.